

TIPS & RÅD FÖR HUND OM OLYCKAN ÄR FRAMME

Copyright © Annika Stjärneving

(KÄLLA: Veterinärfakta, Internet)

- ABC & skadat djur - bilolycka - fästingar - förgiftning - hundbett & insektsbett & ormbett -
- husapotek - pinnar - skärsår - tjuvparning - vattenskador -

ABC... vid skadat djur

Andning?

Se efter i hals - INTE ned med fingrarna om hunden är vaken!

Blödning?

Artär- eller venblödning?

Chock?

Djur som chockas brukar reagera med förlamning, som oftast är tillfällig om inga andra skador skett. Chockade djur blir bleka, tydligast ser man det på tandköttet och djuret får svårt att röra sig.

- Viktigt att du försöker ta det lugnt! Stressad person smittar av sig!
- Hantera djuret varsamt för de kan ha inre skador som man inte ser.
- Filtar och värme får dem att känna sig tryggare.
- Kontakta veterinär!
- Sätt munkorg vid egen behandling.

Snabb munkorg?

I de flesta fallen med skadade djur är situationen något kaotisk, men försök ta det lugnt! Att få tag på den skadade delen och kunna behandla är svårt - så sätt alltid på munkorg.

1. Ta 1-1,5 m snöre/rep/gasbinda
2. Gör en rätt stor ögla på mitten
3. Håll ögla med knuten uppåt, dvs. i handen
4. Trä över nosen och dra åt, och dra åt igen och så ytterligare en gång till (99 % drar för löst och 98 % får bett i fingrar!)
5. För ned snörena under nosen och lägg ett kors
6. För sedan upp ändarna bakom öronen och dra åt hårt!

Det måste sitta uppe vid nackknölen, precis bakom öronen. Sitter det inte där och hunden rystar på huvudet så åker snöret ned och vips är käften fri!

Vid behandling av skadat djur, försök vara två, den andra som kan stödja/stötta/hålla hunden inger trygghet för hunden och det går lättare att jobba. TA DET LUGNT...

BILOLYCKA

Påkörda hundar som blir allvarligt skadade? Din bilförsäkring drabbas EJ av detta.

- Försök att ta det lugnt...
- Ring alltid polisen. Polisen har också alltid ett ansvar för påkörda husdjur/tamdjur och måste se till att de får vård och se till att finna ägaren!
- Uppsök ALLTID veterinär, hur dåligt djuret än ser ut att vara. Djur har en förmåga att se hur döda ut som helst men lika förvånansvärt är det hur de klarar sig!

Uppsök alltid veterinär även om hunden inte ser så medtagen ut. Det kan finnas skador inbördes som måste undersökas.

FÄSTINGAR

Att bege sig ut i skog och mark och uppleva naturen tillsammans med sin hund är en angenäm och välkommen händelse. Det finns mycket att uppleva och upptäcka. Risken är tyvärr stor att även du och din hund blir upptäckta av en av skogens största smittbärare av olika sjukdomar - fästingen.

Fästingen är ett slags blodsugande kvalster och vaknar till liv tidigt på våren och är sedan aktiv långt in på hösten. Den lever av att suga blod från djur, från fågel till däggdjur av alla de storlekar, människan inkluderad. Fästingen trivs bäst på fuktiga lite skuggiga platser och återfinns därför ofta i lövskogsområden med tät undervegetation. Fästingar sitter på högt gräs och liknande växter och väntar på att en potentiell värd ska gå förbi.

Varför är det viktigt att ta bort fästingen?

Fästingbett i sig utgör inte den stora faran utan snarare alla de sjukdomar som fästingen kan bära på. De vanligaste som drabbar både människa och hund är Borrelia och Ehrlichia. Symptomen på båda är främst feber, trötthet, dålig aptit, hälta och olika former av neurologiska symptom. Ehrlichia har även en försvagande effekt på immunsystemet. Diagnosen ställs genom påvisandet av antikroppar i blodet. Både borrelios och ehrlichios behandlas genom långvariga antibiotikakurer. Så ju tidigare man tar bort fästingen, desto mindre är risken att man får någon av sjukdomarna.

Hur kan jag ta bort fästingen?

Fästingen sitter fast med huvudet nere i huden. Härifrån suger den så att dess stora bakkropp fylls med blod. När man tar bort den måste man få med hela fästingen. Använd en pincett med vars hjälp man fattar om fästingens mun (ej bakkropp) så nära huden som möjligt. Dra sedan försiktigt rakt ut. På apotek, zoo-affärer och på utställningar finns flera "fästingplockare" att köpa. Man kan också ta en bomullstråd och dra runt fästingen alldeles nere vid huvudet. Därefter drar man långsamt och segt tills den släpper. Det är inte bra att använda grövre metoder, som avbränning, smör eller kemikalier. Då riskerar man att göra mer skada än nytta!

Vad ska jag göra om huvudet sitter kvar?

Om huvudet sitter kvar finns det risk att man får infektion med andra mikroorganismer, precis på samma sätt som man kan bli infekterad efter en sticka eller någon annan främmande kropp i huden. Denna infektion har inte något med borrelios att göra, men kan vara farlig eller obehaglig ändå. Därför är det angeläget att fästingens huvud tas bort. Om man inte lyckas själv kan man kontakta veterinär för att ta bort det.

Hjälpmedel mot fästingar

Det finns flera olika preparat i handeln, t ex: Dropparna ExSpot och Frontline och halsbandet Scalibor. Tidningen Hundsport har gjort en test av dessa medel, se nr 4/2004. Läs gärna på länken här: <http://www.fastingar.nu/>

FÖRGIFTNING

GIFT = Alla substanser om de tillförs i tillräckligt stor mängd ger upphov till någon form av skada i kroppen.

Hudkontakt?

Skölj med tvål och vatten. Hindra hunden att slicka sig och kontakta veterinär.

Glykol? (Etylenglykol)

Få hunden att kräkas om det hänt nyligen och uppsök veterinär.

Frätande ämnen?

Spola med vatten. Hindra hunden att kräkas! Omhänderta giftet och kontakta veterinär.

Icke frätande ämnen?

Få hunden att kräkas. Ge kol, spara uppkastningen och kontakta veterinär.

Inandning av retande gaser?

Frisk luft, skölj ögon och ge ev. konstgjord andning. Vid svårare fall uppsök veterinär.

Råttgift?

Få hunden att kräkas så snart som möjligt, ge vatten och ta med förpackningen till veterinär.

Övriga specifika förgiftningar?

Att tänka på: Dreglande kan vara, men behöver inte vara förgiftning. Hunden kan ha fått i sig ett frö som då retar slemhinnorna. Tvinga i hunden lång sparris på burk så kräks hunden efter ett tag. Skulle inte dreglandet försvinna så uppsök veterinär!

Tips: Ha alltid en burk långsparris hemma. Sparrisens långa växttrådar lindar in ev. föremål och gör det lättare att kräkas eller gå den naturliga vägen.

Tel. nr till Giftinformationscentralen är: 08-33 12 31

Akut: ring 112 och begär Giftinformation

HUNDBETT

Vad som än händer, ta ALLTID den andres namn och telefonnummer. Även om man har strikt hundägaransvar så kan man behöva kontakt med den andra parten i det flesta fallen, oavsett vilken hund som skadats.

Vad är det som händer vid ett bett?

Vid ett hundslagsmål är det de vassa tänderna och ruskningarna som är det ödesdiga. Även om hunden har mycket päls så slits huden loss från underhuden vid ruskningarna och här uppstår de omtalade sår fickorna. Känner man på huggstället och det känns som om det "frasar" när man klämmer runt huden har man fått dessa sår fickor. Då de vassa tänderna punkterar huden uppstår inkörsportar för de munbakterier alla hundar har och dessa får fri väg ned i sår fickorna och infektion uppstår.

Vad göra i akuta händelser?

Artärblödning = blod som går från hjärtat direkt ut i kroppen, det pumpas ut under ett tryck, farligare än en venblödning. Lagg tryck över, nyp ihop med fingrarna. Riktigt drastiskt får man helt enkelt stoppa tummen i hålet. Det måste sluta blöda!

Venblödning = blodet sipprar mera i jämn ström, då trycket är så mycket mindre här än i artärerna så kommer blodvenens väggar att snart falla ihop och det slutar blöda.

Öronlappar som blöder?

Sätt bandage, t.ex. gör en rulle av en gasbinda och lägg på insidan av örat och linda därefter runt med lite gasbinda. Tejpa både i päls och på gasbindan så att det sitter fast. Många har satt för löst och det första hunden gör när man släpper den är att skaka på huvudet och vips åker bandaget bort och man står med "stänkmålade" väggar. Så för säkerhets skull, har du krage hemma, sätt på den efter bandagepåläggningen. I och med att kragen är på så brukar inte hundar skaka på huvudet. Skulle man inte få på bandage så tejpa med kirurgtejp på örat för att kunna transportera in hunden till veterinär utan att bilen blir nedblodad.

Enklare bett?

Se till att dessa hål efter tänderna ALDRIG får läka igen med en gång! Tvätta med tvål och vatten och kläm/massera försiktigt runt bettstället. De öppna små hålen kommer att fungera som dräneringshål för ev. mindre infektioner. Många blir själaglada över att de läker igen så snabbt, men vad de inte vet är att nu får bakterierna verka i fred. Då dessa sår fickor kan bli mycket långa uppstår inte sällan strax efter första läkningen problem med svullnad/sår ficka full med var 30-40 cm ifrån själva såret. För att dränera det måste man till veterinär och ta hål längst ned för att kunna tappa ut det hela + ge hunden antibiotika.

Om du anser att det inte är sår som bör sys och att du tvättar och håller småhål öppna kan du avvakta veterinärbesöket. Har ingen svullnad uppstått de följande 3-5 dagarna så läker det bra. Men skulle det fortfarande "frasa" om såret och det t.o.m. kommer lite blod när man klämmer/masserar så uppsök veterinär.

Större sår?

Uppsök alltid veterinär vid större sår. Dessa ska sys och dräneras (man stoppar i en liten plastslang i sår fickan som får sitta i ett par dagar) och hunden sätts på antibiotika för att förhindra infektioner pga. munbakterierna.

INSEKTSBETT

Vad göra?

Ta bort ev. gadd. Kyl ner och lägg ev. en fuktad magnecyl på såret. Se till att hunden har fria andningsvägar. Vid stort angrepp eller svår andning så uppsök veterinär!

ORMBETT

Ser ungefär ut som insektsbett, vilket gör det svårt att ställa diagnos att det verkligen varit en orm som varit framme om man inte direkt sett ormen. Det farligaste och mest vanliga är att de blir bitna i någon av tassarna. Då hundar traskar omkring så hålls ju nosen oftast högt och det är tassarna som är i farozon. En hypotes till att det är farligare med tassbett är att tassarna är ju mer i farten och rör på sig och på så sätt pumpas blodet fortare där. Vad som händer är att giftet ger upphov till en vävnadsskada, blodkärlsväggarna går sönder och det läcker ut vätska och röda blodkroppar. Svullnad uppstår och man får en stark smärta och eventuellt uppstår ett blåmärke runt om bettet. Man kan ibland även se huggmärkena.

Hur farligt kan det vara, kan hunden dö?

Ja, hundar kan dö, även om det är mycket sällsynt. Vad som händer är att cellerna dör, det uppstår blödningar och infarkter i hela kroppen på hunden.

Vad göra?

I skogen, låta hunden vila/ta det lugnt samt att husse/matte är lugn. Är vi stressade blir hunden det också och giftet får en snabbare spridning i kroppen. Se till att få i hunden **kortison** och uppsök så snart som möjligt veterinär. Man behöver inte köra som en tok men bör se till att hunden kommer under veterinärvård så snart som möjligt. Giftet är lömskt och kan ställa till med så mycket inre problem. En del djur som redan innan bettet är i dåligt allmäntillstånd kan behöva behandlas med dropp för att få vätska. Hunden kan få behandling med antibiotika, för att undvika infektioner.

Behandling med kortison har bl a den effekten att blodkärlsväggarna ej går sönder och på så sätt hindras giftet att ha sin verkan. Se till att få det utskrivet av veterinär och alltid ha det till hands vid skogs promenad.

HUSAPOTEK

Dessa produkter bör alla hundägare ha hemma till sin hund.

Blodstillande medel - *eller potatismjöl*

Bomull och pads

Desinfektionsmedel

Febertermometer

Fästingplockare

Förhudrensning

Gasbinda

Jodopax

Kirurgtejp

Klotång

Apotekets lilla häfte "**Hälsoråd för hund**"

Koksaltlösning - *för sårtvätt/ögonsköljning*

Kompresser

Kortison - *mot bl a ormbett*

Pincett

Sårpulver

Tandborste

Tassalva

Väteperoxid - *rengör svampangrepp*

Ögonrengöringsmedel

Öronrengöringsmedel

PINNAR

Låt samtliga pinnar som går in i hunden sitta kvar! Uppsök veterinär omedelbart!
Och håll dig lugn... Om man drar ut pinnar på eget bevåg kan man förstöra/omöjliggöra och t.o.m. ta död på hunden. I och med den traumatiska situationen förstör man ofta ett enkelt arbete för en veterinär samt att hunden har mycket ont och det är svårt att göra något med den utan att skada sig själv eller hunden.

Sitter pinnen i tassan?

En orörd pinne som sitter i tassan är lätt att ta bort för en veterinär än en trasig, avnypen sak som kräver att man måste börja skära efter alla stickor m m. Genom att pinnen sitter orörd kan man lätt dra bort den utan att skada alltför mycket blodkärl och vävnad, vilket gör att läktiden går snabbare.

Sitter pinnen i ögat?

I och med att ögongloben är väldigt elastiskt och deformierbar så blir det i de flesta fallen så att pinnen går in i ögonhålan istället och själva ögongloben skadas ej.

Sitter pinnen i brösthålan?

En hund kan delas in i två zoner, en främre och en bakre, dessa skiljs åt i diafragman. I den främre delen råder ett undertryck för att lungorna ska kunna vidgas. Skulle en pinne gå in i brösthålan får den en funktion som liknar en kork. Drar du ur "korken" och luft släpps in punkterar man undertrycket och hunden kvävs!

SKÄRSÅR

Händer oftast i trampdynorna... det bildas en stor sårglipa, vilken är svårt läkt ty trampdynorna är ju så flexibla. Nednötning av trampdynor, vid t ex för intensiv start med cykling, går inte att göra något åt och de har lång läktid. Så starta cykelträning med korta sträckor och på mjukt underlag.

Vad göra?

För att få en så bra läkning som möjligt SKA såren sys och det helst inom 8 timmar så uppsök alltid veterinär!

TJUVPARNING

Ser du två hundar som står i "hängstadiet"? Försök ALDRIG sära dem, det går inte!

Dräktig?

Men de stod aldrig i hängfas, så hon är inte dräktig..

Falskt, ibland kan en del hanhundar ha spermaavgång innan hängning.

Efter 3 veckor har höglöpet slutat och nu är det ingen risk för dräktighet..

Falskt, vanligtvis höglöper tikar vid 12-14 dagar,

men det finns ett fåtal som höglöper både före och efter 3-4 veckor!

Vad göra?

- Alisil kan man ge i 2 omgångar med 1 dag emellan, men det är dyrt, ca 1.000-1.500 kr. Bör kompletteras med ultraljud efter 25-30 dagar.

- Veterinär kan ge en s k "p-spruta" som kostar en del men är kanske ett bättre val.

- Veterinär kan abortera i senare stadie.

- Eller låta naturen ha sin gång och låta henne föda fram valparna.

Så håll din tik kopplad och släpp aldrig din tik ur synhåll vid löpperioden!

VATTENSKADOR

Drunkningstillbud

Drunkningstillbud är som tur vad mycket sällsynt på vuxna hundar. För valpar kan det räcka med ett vattenfyllt dike med släta kanter så kan de drunkna för att de inte klarar av att ta sig upp för kanten. Använd helst flytväst vid vistelse vid vatten eller på båt, för att snabbt och enkelt kunna få upp hunden ur vattnet.

Vad göra?

Det viktigaste är att få ur vattnet! Små hundar vänder man helt sonika upp och ned och skakar försiktigt. Större hundar lyfter man upp bakdelen högt. Riktigt stora hundar ser man till att lägga huvud/hals i lägre läge än övriga kroppen. Lagg därefter ned hunden och försök rensa ur slem ur munnen. OBS! är inte hunden medvetslös så stoppa inte in fingrarna, försök skaka ur slemmet! Risken är alltför stor att hunden biter/hugger fingrarna i chocktillstånd!

Medvetslös hund?

Lägg ned hunden, stick ned fingrarna i halsen/munnen och rensa bort slemmet, dra fram tungan. Andnöd? Ge första hjälpen: Tryck försiktigt på bröstkorgen, ca 30 tryck/min och blås försiktigt in luft i hundens näsa, upprepa tills den återfått andningen. Pga. bakterier och föroreningar i vattnet är det risk för lunginflammation samt om den har varit utan syre kan det ha uppstått andra allvarliga komplikationer. Uppsök alltid veterinär!

Fiskekrok

Har hunden svält krok och bara lina syns?

Dra ALDRIG upp kroken – sök omedelbart veterinär!

Sitter krok i mun eller läpp?

Tryck igenom hullingen och knip av kroken och dra ur, men hunden har ont så det låter lättare än vad det är! Åk till veterinär och få hunden sövd för att kunna ta bort den.

"Vattensvans"

Många hundar kan få "vattensvans". Svansen hålls i normalt läge ca 1 dm från svansroten och sedan hänger den bara 90° rakt ned, det ser helt enkelt ut som om svansen gått av. Är det ett brott kan man känna försiktigt att det krasar, men här känns det som vanligt, om man nu kommer till att känna, för de har ont av detta. Hunden får svårt att sätta sig, stora problem att kunna kissa och bajsas, ser t.o.m. skamsna ut.

Varför?

Detta inträffar när hundar har badat och blivit kalla efteråt. Så se till att torka främst länd och kors efter bad, från dessa går det nerver till svansen och det är dessa nerver som blir nerkylda och domnar bort ett tag.

Vad göra?

Det finns inte mycket att göra för det läker ut av sig självt, men dessvärre blir det kanske en återkommande åkomma. Har hunden mycket ont så uppsök veterinär för smärtstillande. Ibland föreslås att ge B-vitamin, i vissa fall har det visat sig hjälpa.

Våteksem

Fukteksem m m. Ser ut som skrubbsår med sårvätska, rött och glänsande. Allvarligare form är när det börjar uppstå varprickar i såret. Särskilt stillastående små sjöar och pölar kan bilda bakterier i vattnet, speciellt under sommaren. Var därför uppmärksam i naturen, speciellt vid alblomning. Skölj av hunden med rent vatten så fort som möjligt om du misstänker att den badat däri.

Vad göra? Klipp rent runt om och se till att hålla det torrt med alsollösning. Ibland har förloppet en närmast explosionsartad fart. Går det så långt att varprickar uppstår så uppsök veterinär omedelbart för att få antibiotika.
